

Youth At Risk
jaarverslag
2007

YAR Vlaanderen
Samberstraat 44
2060 Antwerpen
www.yarvlaanderen.be

Inhoudstafel

Inleiding	4
1. Het voortraject	5
1.1. Beschrijving	5
1.2. Het voortraject in cijfers	6
1.3. Getuigenis vrijwilliger voortraject	6
2. Residentiële training	9
2.1. Beschrijving	9
2.2. De residentiële training in cijfers	9
3. Het vervolgtraject	11
3.1. Beschrijving	11
3.2. Het vervolgtraject in cijfers	11
3.3. Getuigenis van een coach	14
4. Resultaten	16
4.1. Verblijfsituatie	16
4.2. Dagbesteding	17
4.3. Politiecontacten	18
5. Vrijwilligers	20
5.1. Opdrachten	20
5.2. Werving van vrijwilligers	23
6. Wetenschappelijk onderzoek	24
7. Organisatiestructuur	27
7.1. vzw De Overstap	27
7.2. Personeel	27
7.3. Stuurgroep	27
7.4. Samenwerking Uncommon Results	27

Inleiding

In dit jaarverslag van Youth at Risk Vlaanderen wordt een beschrijving gegeven van de organisatie van het allereerste YAR programma in Vlaanderen.

De opstart van Youth at Risk Vlaanderen kadert in het Globaal Plan Jeugdzorg van de Vlaamse Overheid. Youth at Risk is als project ondergebracht bij vzw De Overstap en startte de activiteiten op 1 november 2006.

Het jaarverslag omvat de chronologische beschrijving van het eerste YAR programma dat eindigde op 9 februari 2008.

Het is niet de bedoeling van dit jaarverslag om reeds conclusies te trekken naar resultaten of organiseerbaarheid van het programma in Vlaanderen. Beschrijvend wordt de lezer inzage gegeven in het verloop van het programma, de vrijwilligerswerking en het opzet van het wetenschappelijk onderzoek ism de Katholieke Hogeschool Limburg.

Dit jaarverslag is een ode aan de eerste groep jongeren die hun vertrouwen schonken aan het programma door hun deelname. Evenals een dankbetuiging aan de vele vrijwilligers en partnerorganisaties die mee hun schouders onder het programma gezet hebben.

Zonder hun positieve support zou het onmogelijk geweest zijn om in 16 maanden een eerste programma in Vlaanderen georganiseerd en afgerond te hebben. Waarvoor een welgemeende dank.

Werkten mee aan dit jaarverslag:
Joelle Colaes, Raymond Daems, Evy De Caluwé,
Erwin Ramaekers en Kris Claes

1. Het voortraject

1.1. Beschrijving

1.1.1. Doelstelling

Het vijf weken durend voortraject is de eerste fase van het Youth at Risk - programma en heeft een tweeledig doel. Enerzijds wordt aan de jongeren de inhoud van het programma voorgesteld en verduidelijkt wat de wederzijdse verwachtingen zijn. Anderzijds worden de jongeren gemotiveerd om zich kandidaat te stellen voor het programma.

Een onderdeel van dit motiveringsproces is dat jongeren voor zichzelf een keuze maken omtrent de doelen die zij willen realiseren door deel te nemen aan het programma.

1.1.2. Verloop

Het voortraject start met een 3-daagse training voor de vrijwilligers die deelnemen aan deze fase van het programma. Gedurende deze training wordt de aandacht hoofdzakelijk gelegd op de taken binnen het voortraject en de vaardigheden die nodig zijn voor de uitvoering van deze taken, zoals motiveren van jongeren, interviewtechnieken en objectief luisteren. Gedurende de daaropvolgende weken worden op diverse locaties, binnen de regio's Antwerpen (stad) en Midden - Limburg [1], verschillende oriëntatiemomenten georganiseerd.

De jongeren worden, nadat ze door de consultant van de sociale dienst van de jeugdrechtbank zijn aangemeld voor een welbepaald oriëntatiemoment, uitgenodigd om kennis te maken met het programma.

Op dat moment wordt, ondersteunt door beeldmateriaal, alle nodige informatie verschaft omtrent het volledige programma. Bovendien worden jongeren aangezet om na te gaan wat dit programma voor hen zou kunnen betekenen.

Nadien maken de jongeren een keuze om zich al dan niet kandidaat te stellen voor het programma. Jongeren die de keuze maken om deel te nemen, worden uitgenodigd om over te gaan naar de volgende stap. Samen met hen worden de inschrijvingsformulieren overlopen en verkennen we, in interviewvorm, de 3 concrete doelstellingen die zij willen realiseren door deel te nemen aan het programma.

Simultaan krijgen de ouder(s) van deze jongeren een aantal noodzakelijke documenten voorgelegd en worden ze uitgenodigd om deel te nemen aan de informatieavond voor ouders.

Nadat een jongere zich kandidaat heeft gesteld voor het programma, krijgt hij/zij een vrijwilliger toegewezen die ondersteuning biedt tot aan de residentiële trainingsweek (fase 2 van het programma). Daarbij gaat de aandacht naar zowel motivatie als organisatorische aangelegenheden als school, het invullen van een medisch attest, vervoer naar de trainingsweek,...

Het voortraject wordt afgesloten met een voorbereidingsdag waarop alle jongeren die zich kandidaat hebben gesteld kennismaken met de trainers. Tijdens deze dag gaan de jongeren, zowel in groep als individueel, gesprekken aan met een aantal trainers en een therapeut. Ook wordt er een cursusmoment georganiseerd waarbij de aandacht gaat naar motivatie, afspraken en doelstellingen.

1.2. Het voortraject in cijfers

Locatie	Aantal oriëntatiemomenten	Totaal aantal jongeren aangemeld	Totaal aantal kandidaat jongeren	Totaal aantal jongeren op voor- bereidingsdag
Antwerpen	3	19	12	6
Genk	3	10	9	6
Hasselt	1	3	2	2
Houthalen	1	2	2	2
GBJ De Hutten	1	7	6	5
Totaal	9	41	31	21

Tabel 1.1. Overzicht van aangemelde jongeren, jongeren die zich kandidaat hebben gesteld en aantal jongeren op de voorbereidingsdag, ingedeeld per locatie van oriëntatie

Uit bovenstaande tabel kunnen we een aantal gegevens afleiden die van betekenis zijn.

Gedurende het voortraject werden, verdeeld over 5 verschillende locaties (Antwerpen, Genk, Hasselt, Houthalen - Helchteren en gemeenschapsinstelling De Hutten), in totaal 9 oriëntatiemomenten georganiseerd.

Er werden 41 jongeren aangemeld, waarvan uiteindelijk 31 jongeren zich kandidaat gesteld hebben om deel te nemen aan het programma.

Tot aan de voorbereidingsdag werd de kandidatuur van 10 jongeren niet bevestigd omwille van uiteenlopende redenen:

- Werk (2)
- Sportclubactiviteit (1)
- Plaatsing in gemeenschapsinstelling (1)
- Twijfel zette zich om in geen deelname (1)
- Medicatie (4)
- Niet komen opdagen op voorbereidingsdag (1)

Dit betekende dat 21 jongeren zijn begonnen aan de 2de fase van het programma: de residentiële training.

1.3. Getuigenis deelnemende vrijwilliger aan het voortraject

Joelle Collaes vertelt:

“Op vrijdag 12 januari 2007 hoor ik voor het eerst over Youth at Risk Vlaanderen. Iemand brengt het aan in het kader van een opleiding waar we een “sociaal project” moeten presenteren. Ik ben niet wild enthousiast. Tot Kris Claes de volgende dag spoorlags (met zijn auto weliswaar) aankomt en bij een kop koffie gedurende meer dan een uur over het project en het concrete programma vertelt... Het blijft doorwerken.

Na een uitgebreide babbel met Kris op dinsdag 6 maart schrijf ik me definitief in voor het voortraject. Een aanmeldingsformulier en bewijs van goed gedrag en zeden verder, ben ik “officieel” vrijwilliger.

Een paar weken later rijd ik naar domein De Heerlijckyt in Geetbets voor een ontmoetingsmoment. Daar maak ik kennis met die andere drijvende kracht achter YAR Vlaanderen, Erwin Ramaekers en ik weet nu helemaal dat ik de juiste keuze heb gemaakt.

Het opleidingsweekend voor de vrijwilligers van het voortraject vindt plaats van vrijdag 20 tot en met zondag 22 april 2007. We zijn met z'n 14. Ik ken niemand. Meteen vragen de trainers ons om ons voor te stellen én onze eigen doelstellingen te formuleren, net zoals de jongeren het zullen moeten

doen. Het confronteert, het vraagt moed, het verduidelijkt...

We krijgen héél wat mee over de inhoud van het programma, véél achterliggende informatie en vooral de werkwijze en de centrale ideeën waaronder steeds opnieuw het “bewust - zijn” waar je staat in het leven, het vasthouden aan het verleden maakt immers dat je alsmaar meer van het zelfde krijgt en je eigen verantwoordelijkheid niet opneemt.

We krijgen héél wat documenten en instructies te verwerken. Het is een hele boterham voor ons vrijwilligers en we beseffen allemaal hoe belangrijk onze begeleiding in het voortraject zal zijn om de jongeren de nodige informatie te bezorgen en samen met hen hun motivatie, ja hun commitment te bekijken. Op het einde van het weekend voelen we hoe na zo korte tijd een (h)echte band is ontstaan.

En meteen na het weekend, op maandag 23 april, vliegen we er in Antwerpen in. Dan heeft het eerste “oriëntatiemoment” plaats. Het duurt even voor er iemand opdaagt en het is best wel spannend... Stel je voor dat er géén geïnteresseerde jongeren zouden zijn?

Maar dan sippelen ze binnen. De aanwezige jongeren lijken onwennig, maar zij niet alleen. Ook voor de vrijwilligers is het even wennen. Trainster Denise maakt indruk, zowel door haar verschijning als door haar aanpak en haar verhaal. Ze praat Amerikaans, maar al wat ze zegt wordt voor de jongeren vertaald zodat ze geen woord moeten missen. We kijken samen met de jeugd naar het filmpje dat gemaakt is over een YAR programma in Engeland. In dat filmpje komen jongeren die het programma volgden aan het woord en we zien verschillende momenten van een training.

Voor de jongeren is het allemaal wat verwarrend maar we gaan verder en leggen nogmaals uit wat de bedoeling is van het project en wat de rest van de avond zal brengen. Een paar jongeren stappen op en degenen die blijven zitten worden met twee of drie aan een tafel gezet, bij twee vrijwilligers.

Er komt héél wat uitleg en héél wat paperassenwerk aan te pas. Er wordt geworsteld met de aanmeldingsformulieren die de jongeren zelf moeten invullen. Bij de ene is het verhaal wat langer

dan bij de andere, sommige vertellen dingen die ze tot dan toe niet echt hebben kunnen delen, kortom de avond is lang en intens...

Om van de jongeren te weten te komen wat precies hun drie doelstellingen zijn moet er soms goed doorgevraagd worden : hoe het met hen is op dit moment in hun leven, wat het hen oplevert, wat ze erdoor verliezen, hoe ze zouden willen dat het wordt en wat hen dat dan zou opleveren, hoe het programma hen zou kunnen helpen om dat te bereiken, hoelang het allemaal bezig is, wanneer het begonnen is, of het ooit anders was enz... enz...

Het vraagt van de jonge mensen een enorme inspanning maar je ziet dat ze diep vanbinnen weten dat ze een goeie keuze hebben gemaakt. Ik heb bewondering voor hen. Ze hebben véél moeten geven van zichzelf en ze hebben nog een zwaar traject voor de boeg. Ik bedenk op dat moment dat het misschien goed is dat ze niet helemaal kunnen inschatten hoe zwaar het soms nog zal zijn.

Er volgen nog een tweetal oriëntatiemomenten, allemaal even intens. Tussendoor wat telefoongesprekken met en/of huisbezoeken aan de toegewezen jongeren om de laatste hand aan de nodige formulieren te leggen. Eén van de jongeren beslist niet door te gaan. Hij heeft interim-werk gevonden en kiest ervoor om het programma niet te volgen.

Vrijdag 25 mei is “Precourse” voor de ingeschreven jongeren: ze moeten de hele dag door gesprekken voeren met mensen van de staf, vrijwilligers en een therapeut. Ik ben die dag op een begrafenis en verneem nadien dat het een lange en zware dag is geweest maar de jongeren hebben het allemaal knap doorlopen.

Enkele dagen later, dinsdag 29 mei, pik ik, net als andere vrijwilligers, enkele jongeren op om hen naar de plaats te brengen waar ze een week lang het programma zullen doorlopen. Het is nog even spannend omdat er eentje zijn vroege bus heeft gemist maar zoals afgesproken belt hij onmiddellijk, we spreken af dat hij gewoon de volgende neemt en omdat hij de afstand van de bushalte tot het punt van vertrek al lopend aflegt, kunnen we zelfs nog op het voorziene tijdstip vertrekken. Zijn enthousiasme is verrassend en het wordt een leuke rit naar Houthalen. Daar geef ik “mijn” jongeren uit handen met de boodschap ze een week later graag terug te willen zien.

Als ik op vrijdag naar De Heerlijckyt kom, zie ik de jongeren aan het werk. Ze moeten op dat ogenblik net een hindernis “overwinnen”, letterlijk en figuurlijk. Ik hoor ze elkaar bemoedigen, ik zie ze handen geven om hun maatjes door een moeilijk moment heen te helpen, ik zie hoe ze helemaal opgaan in hun worsteling en opnieuw bewonder ik de moed die ze aan de dag leggen.

Als het zondagavond “welkom thuis” – feest is, zie ik dezelfde jongeren en toch weer niet. Alsof op die ene week maskers zijn afgevallen. Sommigen vertellen wat ze beleefd hebben en hoe dankbaar ze zijn om te staan waar ze staan en de weg te gaan die voor hen ligt. Ik ben gelukkig met de keuze die zij maakten om het programma te volgen en de toekomst tegemoet te gaan met open blik, nog negen maanden lang in contact met hun individuele coach en mits geregelde groepsbijeenkomsten. Want ook dat heeft het zichtbaar opgebracht: een groepsdynamiek die hen zal bijblijven.”

2. De residentiële training

2.1. Beschrijving

2.1.1. Doelstelling

De residentiële training [2] is een intensieve, gestructureerde 6-daagse op locatie. Door gebruik te maken van een unieke mix van verscheidene methodieken, zoals groepsdynamica, ervaringsleren, zelfexpressie en RET - fragmenten, wordt ingespeeld op een aantal fundamentele doelstellingen: jongeren leren om, in welke situatie ze zich bevinden, steeds de mogelijkheden te herkennen en van daaruit een keuze te maken waarvoor ze uiteindelijk zelf zowel de positieve als negatieve consequenties moeten dragen. Daarnaast leren ze om op een constructieve manier in communicatie te gaan met anderen en een positieve rol op te nemen in hun (in)directe omgeving.

2.1.2. Verloop

Alle jongeren waarvan de kandidatuur voor het programma wordt bevestigd, komen samen op een bepaalde locatie waar gedurende de voormiddag de aandacht wordt gevestigd op de basisafspraken, het verloop en de inhoud van het programma. Nadien worden de jongeren voor de ultieme keuze gesteld om al dan niet effectief deelnemer te worden van het programma. De uiteindelijke deelnemers gaan vervolgens, samen met de trainers en vrijwilligers, naar de locatie waar de 6-daagse training zal plaatsvinden. Gedurende de eerste dagen van de training wordt de focus hoofdzakelijk gelegd op de huidige situatie van de jongeren. Gedurende de trainingssessies wordt er terug gekeken naar het verleden van

de jongeren. In een sfeer van veiligheid, wederzijds respect en vertrouwen wordt de nodige ruimte gecreëerd opdat deze jongeren kunnen vertellen over de kwetsbare momenten en gebeurtenissen in hun leven. Dit heeft als gevolg dat de jongeren hun balast kunnen achterlaten, waardoor er nieuwe ruimte en energie beschikbaar wordt

De daaropvolgende dagen wordt er aandacht besteed aan nieuwe input, zowel op cognitief als fysiek vlak. Eén van de elementen waarop dit het meest tot uiting komt, is tijdens het outdoor - evenement. Door middel van vertrouwensspelen en hoogteactiviteiten worden jongeren uitgedaagd om hun persoonlijke grens van angst voor het onbekende te overstijgen en te ervaren dat de mogelijkheden die ze hebben verder reiken dan ze totnogtoe konden beseffen.

De laatste dagen van de residentiële training krijgt het vervolgtraject een meer centrale plaats. De vrijwilligers die een rol opnemen in de laatste fase maken, via een ritueel, kennis met de jongere die ze zullen ondersteunen. Tijdens de laatste dag wordt de basis gelegd voor samenwerking en acceptatie.

Uiteindelijk wordt de residentiële training afgesloten met de welkom - thuis - bijeenkomst.

Zowel het persoonlijke netwerk van de jongeren, als officiële instanties en andere betrokken partijen worden uitgenodigd om te komen luisteren naar enerzijds het verloop van de training en anderzijds de ervaringen van de jongeren.

2.2. De residentiële training in cijfers

Totaal aantal jongeren op vertrekdag	Verdeling per geslacht		Verdeling per leeftijd		
	mannelijk	vrouwelijk	15 jaar	16 jaar	17 jaar
21	17	4	2	8	11

Tabel 2.1. Verdeling naar geslacht en leeftijd op het moment van de vertrekdag.

De residentiële training werd gestart met 21 jongeren, 17 jongens en 4 meisjes, variërend in leeftijd tussen 15 jaar en 17 jaar.

Na het eerste cursusmoment op de startlocatie besluit 1 jongere om het programma niet verder te zetten.

Op de 2de dag van de trainingsweek stapt 1 jongere uit eigen beweging uit het programma. Een verkeerde motivatie ligt aan de basis van zijn deelname, hetgeen niet opweegt tegen de inspanning die van hem verwacht wordt tijdens de residentiële training.

Op de 5de dag kan een jongere zich niet houden aan zijn gegeven woord omtrent het niet gebruiken van agressie ten aanzien van anderen.

Dit geeft onderstaand beeld omtrent de jongeren die de residentiële training hebben volbracht.

Totaal aantal jongeren	Verdeling per geslacht		Verdeling per leeftijd		
	mannelijk	vrouwelijk	15 jaar	16 jaar	17 jaar
18	15	3	2	6	10

Tabel 2.2. Verdeling naar leeftijd en geslacht op de welkom thuis – bijeenkomst.

Uiteindelijk zijn er 18 jongeren die de intensieve 6-daagse training kunnen afronden. Alle jongeren vertellen tijdens de welkom thuis - bijeenkomst aan hun persoonlijk netwerk hoe zij de voorbije 6 dagen hebben ervaren en wat ze hebben opgestoken.

3. Het vervolgtraject

3.1. Beschrijving

3.1.1. Doelstelling

Tijdens het 9-maanden durende vervolgtraject krijgt elke jongere een individuele coach toegewezen.

Voor de koppeling van jongere en coach wordt rekening gehouden met een aantal variabelen zoals woonplaats, geslacht en persoonlijkheid. Er wordt enerzijds onderzocht wat de noden van de jongere zijn en welke vaardigheden zijn/haar coach moet bezitten om een goede ondersteuning te kunnen bieden. Anderzijds wordt bij elke coach nagegaan welke jongeren het meest aangewezen zijn.

De klemtoon in de ondersteuning van de jongere ligt op de voorbeeld-functie waarbij het doe – als – ik – doe - principe wordt gehanteerd. Op basis van gelijkheid en acceptatie houdt de coach de jongere de mogelijkheden voor, zonder zelf een plaatsvervangende keuze te maken.

Externe contacten met diverse diensten en instanties worden onderhouden door de medewerkers van YAR Vlaanderen.

3.1.2. Verloop

Via wekelijkse ontmoetingen en contacten tussen jongere en coach wordt intentioneel aandacht geschonken aan de 3 doelstellingen die de jongere voorop heeft gesteld.

Jongeren en coach maakten, in onderling overleg, concrete afspraken omtrent hun ontmoetingen.

Maandelijks wordt een bijeenkomst georganiseerd voor alle jongeren en coaches uit het vervolgtraject. Deze bijeenkomsten worden themagericht ingevuld. De meeste aandacht gaat uit naar de realisatie van de doelen en het proces dat er mee gepaard

gaat. Daarnaast is er ook ruimte voor thema's als samenwerking, competentieverhoging en sociale vaardigheden.

Het programma impliceert het systeem van "coach de coach", hetgeen inhoudt dat de individuele coaches op hun beurt worden ondersteunt door een YAR - medewerker. Naast de wekelijkse contacten komen alle coaches maandelijks samen om in overleg te gaan rond een aantal thema's: het proces van de jongere, de relatie tussen jongere en coach, de moeilijkheden en bekommernissen, de vooruitgang en successen,...

In het verloop van het vervolgtraject zijn er 2 jongeren uit beeld verdwenen omwille van een negatief advies omtrent de regularisatieprocedure van hun familie. Van één jongere is geweten dat hij het land effectief heeft verlaten. De andere jongere is niet meer bereikbaar, noch voor zijn individuele coach, noch voor anderen.

De 3de fase van het programma wordt afgerond met een slotceremonie waarbij het persoonlijk netwerk en het netwerk van YAR Vlaanderen worden uitgenodigd om te luisteren naar de realisaties van de jongeren.

3.2. Het vervolgtraject in cijfers

Het vervolgtraject werd gestart met 18 jongeren. Onderstaand staan een aantal gegevens die een beeld geven van het profiel van de jongeren die hebben deelgenomen aan het vervolgtraject.

Geslacht:	
Mannelijk:	15 (83%)
Vrouwelijk:	3 (17%)
Leeftijd:	
	15: 2 (11%)
	16: 6 (33%)
	17: 10 (55%)
School:	
Geschorst:	10 (55%)
Uitgesloten:	6 (33%)

Feiten:	
Arrestatie owv fysieke agressie:	6 (33%)
Arrestatie owv misdrijf:	11 (61%)
Thuisituatie:	
Uit huis gezet:	3 (17%)
Weggelopen:	4 (22%)
In aanraking met drugs:	7 (39%)
In aanraking met alcohol:	5 (28%)
Zelfmoordpogingen:	3 (17%)
Automutilatie:	5 (28%)
Leefsituatie:	
Verblijf in gemeenschapsinstelling:	8 (44%)
Verblijf in andere voorziening:	4 (22%)
Verblijf thuis:	6 (33%)
Problemen met temperament:	8 (44%)
Fysieke agressie:	9 (50%)

Tabel 3.1. Overzicht van een aantal gegevens omtrent de jongeren die deelnemen aan het vervolgtraject

Bovenstaande tabel geeft heel duidelijk weer dat het merendeel (83 %) jongens zijn en dat meer dan de helft van de jongeren 17 jaar is.

De meerderheid werd voordien al eens op school geschorst (55 %) en ongeveer een zelfde percentage werd ooit gearresteerd voor feiten (61 %)

Alle 18 jongeren hebben voor zichzelf 3 concrete doelstellingen geformuleerd. In onderstaande tabel worden deze doelen gerangschikt in categorieën.

Domein	Doel
Gericht op perspectief (12)	Betere keuzes maken in mijn leven Leren omgaan met geld Werken aan mijn zelfstandigheid Zorgen voor een goed leven: werken, huis Voorbereiden op een gezin Met geld leren omgaan Mijn toekomst bepalen Zelfstandiger worden Werken Een betere besteding van mijn geld Een normaal leven leiden Mijn rijbewijs halen
Gericht op relaties met anderen (12)	Meer vertrouwen hebben in anderen Niet liegen Leren luisteren naar anderen Positief omgaan met andere mensen Contact en omgaan met ouders en broers Ruzies kunnen oplossen Met anderen praten over problemen Vertrouwensband opbouwen met ouders Nee zeggen tegen mijn vrienden Mij niet laten meeslepen door anderen Een betere relatie met mijn moeder Zorgen voor een goed contact thuis
Zelfbeheersing (10)	Leren niet te snel kwaad te worden Mezelf beheersen Zelfbeheersing Mij beter gedragen Mijn uitvliegen onder controle houden Mezelf leren beheersen Nadenken voordat ik iets doe Geen feiten meer plegen Geen feiten meer plegen Mezelf beheersen
School (9)	Mijn studies terug opnemen Spijbelgedrag Terug naar school gaan School afmaken Naar school gaan Mijn school verder doen School afmaken Zorgen dat alles op school goed loopt School verder afmaken
Zelfbeeld verhogen (6)	Minderwaardigheidsgevoel wegwerken Mijn zelfvertrouwen terugwinnen Meer vertrouwen hebben in mezelf Meer zelfvertrouwen krijgen Praten over mijn problemen en mijn gevoelens uiten Vertrouwen kunnen geven en krijgen
Druggebruik (3)	Drugs: minder marihuana roken Uit het drugmilieu blijven Stoppen met druggebruik
Criminaliteit (2)	Geen contact meer met criminaliteit Stoppen met feiten plegen en een goed leven leiden.

Tabel 3.2. Overzicht van de concrete doelstellingen die jongeren door middel van het programma willen realiseren

In het voortraject zijn alle jongeren aangezet om na te denken over de 3 doelstellingen die zijn wilden bereiken. De doelen van alle jongeren kunnen we plaatsen onder een 7-tal categorieën: perspectief, relaties met anderen, school, zelfbeeld, druggebruik en criminaliteit. Zoals bovenstaande tabel laat zien, kiest 66 % (12) van de jongeren een doel dat verband houdt met hun perspectief. Eveneens 66 % (12) van de jongeren stellen een doel dat verband houdt met de relaties die ze onderhouden met hun omgeving. Meer dan de helft van de jongeren (55 %) wil zichzelf meer en/of beter kunnen beheersen, en voor 50 % van alle jongeren neemt de school een belangrijke plaats in. Het gevoel van eigenwaarde is voor 6 jongeren (33 %) in die mate belangrijk dat ze er een doel willen van maken. Tenslotte benoemt een kleiner aantal jongeren expliciet dat ze hun druggebruik willen stoppen of tenminste minderen (16 %) en 2 jongeren (11 %) stellen als doel dat ze uit de criminaliteit willen.

3.3. Getuigenis van een deelnemende coach

Raymond Daems vertelt:

“Negen maand is net de duur van een zwangerschap, ik ben nog nooit zwanger geweest, maar dit is misschien wel het dichtst dat ik er ooit zal bijkomen.

Het kind werd verwekt op 3 juni 2007, de bevalling was dan al vastgelegd op 9 februari 2008. Ik kan niet zeggen dat het een rimpelloze zwangerschap is geweest, maar het is intens, leerrijk en confronterend geweest bij momenten.

De eerste paringsdans kwam er in een restaurant in Hasselt. Een heel goede vriend vertelde me over een project waarbij jongeren die reeds in aanraking waren gekomen met het gerecht, zouden worden begeleid door vrijwilligers, mensen die niet in het vak staan en die louter en alleen vanuit de persoon die ze zelf zijn, het beste van zichzelf aan die jongeren willen geven.

Ik had maar enkele zinnen nodig om te voelen dat ik daarbij moest zijn. Ik ben blijkbaar zelf aan een

proces bezig waarin ik voor mezelf voel : hier ben ik klaar voor, die sprong in het onbekende wil ik maken. En een sprong in het onbekende was het ook, maar gelukkig sprong ik niet alleen, het was zelfs geen duo-sprong. Wel 25 hele mooie mensen zaten in dat zelfde vliegtuig en namen samen met mij de eerste duik . Het heeft geen haar gescheeld of ik was niet gesprongen, ik wou net aan het begin van de opleiding weg lopen.

De aanpak van die opleiding was heel specifiek en is er opgericht om te laten aanvoelen waar die jongens en meisjes zelf ook doorheen moesten op hun trainingsweek. De dingen die de revue passeerden tijdens dat weekend zijn best confronterend en zetten aan tot nadenken over je eigen zijn en handelen. Wat moet dit met een doorsnee 16 of 17-jarige doen, laat staan iemand die alleen nog maar de binnenkant van jeugdinstellingen heeft gezien of een thuissituatie kent die op zijn zachtst gezegd problematisch is. Heel veel dus! In de laatste twee dagen van de trainingsweek werd de groep vrijwillige coaches weer verenigd en zouden we de jongeren voor het eerst als groep zien. Zij waren dan al een week heel diep aan het graven in hun eigen verleden en werden dan gevraagd om naar hun toekomst te kijken en heel concreet drie doelen voorop te stellen waaraan ze gedurende negen maanden zouden werken, gesteund door een persoonlijke coach. Later op de dag zag ieder van ons zijn naam naast die van een jongen of een meisje staan en we zouden later die dag ceremonieel gekoppeld worden aan die persoon.

De tweede sprong in het duister dus, nu wel een duo - sprong, een duo benji-sprong want ook de coaches kregen een persoonlijke coach, en dat bleek achteraf vaak geen overbodige luxe. In onze val namen we nog gauw drie doelen mee en we konden aan de slag. De eerste noodzakelijk voorwaarde om goed te landen is het verkrijgen van de toelating om te mogen coachen. Dit is voor mijn jongere nooit een probleem geweest die toestemming te geven, waarvoor ik hem nog steeds dankbaar ben.

En dan gaan we aan de slag. Ochtendmisselijkheid, een vreemd spel van hormonen, twijfels, het was er allemaal bij, net zoals bij een echte zwangerschap. Je stapt met veel goeie moed en overtuiging in de opdracht en je voelt je gesteund door je opleiding, de ervaringen die de jongeren hebben opgedaan tijdens de trainingsweek, de emoties die daar zijn losgekomen en die een drijfveer vormen om samen een nieuwe weg te gaan. De teleurstellingen ook wanneer je merkt dat je eigen gedrevenheid niet

wordt gevolgd, je goede bedoelingen in de directe omgeving van de jongere niet worden begrepen of gewaardeerd, de resultaten ook uitblijven, het hoort er allemaal bij.

De weken en maanden gaan voorbij, er zijn goede en slechte dagen, maar er is steeds de overtuiging, het besef dat een woord werd gegeven door hem en door jezelf en dat daar niet zal worden aan getornd. De wetenschap ook dat er een groep van vertrouwelingen en lotgenoten is ontstaan waarin lief en leed wordt gedeeld in alle vertrouwen. Een groep mensen die door het feit dat ze veel van zichzelf willen geven, zo hecht naar mekaar groeien en dat die band zoveel energie geeft dat dit nooit meer kan stuk gaan.

De resultaten komen, ze worden met trots gedeeld. De mislukkingen gebeuren, ze worden aan gegrepen om er uit te leren, nooit om te veroordelen. De finale komt in zicht, alles wordt moeilijker, er wordt soms getwijfeld, de gesprekken worden persoonlijker, de inzet wordt nog groter, de waardering ook. Het besef groeit dat 9 februari 2008 gewoon een datum op de kalender is. Een dag waarop een zwangerschap ten einde komt, er een blijge geboorte plaatsvindt, maar dat het leven dan pas echt begint en er van wat in die negen maanden is gebeurd, niets verloren zal gaan.

Jongere en coach zijn nieuwe mensen geworden, want dit kruipt niet in je koude kleren, hier wordt iedereen beter van. Je krijgt een kans iemand te helpen, iemand krijgt hulp aangeboden. Beiden stappen onbevangen in een avontuur; stellen zich kwetsbaar op en nemen nooit misbruik van die situatie. In een harde wereld waarin velen van die jongeren leefden voordien was het waarschijnlijk de eerste keer dat dit hen overkwam. In de comfortabele wereld waarin vele van de coaches leefden was ook dit een eerste keer dat ze werden geconfronteerd met de pijn en het verdriet van jonge mensen.

De bevalling is goed verlopen. Er waren heel veel fijne mensen bij aanwezig, mensen die allemaal samen een reis hebben gemaakt, die zijn gegroeid, die hebben gehuild, kwaad zijn geweest, hebben getwijfeld, heel blij zijn geweest. En die allemaal trots zullen zijn dat ook hun zwangerschap goed is verlopen en vele nieuwe levens zullen beginnen. YAR 2007 – 2008, bedankt, ik had dit nooit willen missen."

4. Resultaten

Om een adequate weergave te bekomen van de resultaten van het programma, is het zinvol om een vergelijking te maken omtrent een aantal objectieve parameters.

We hebben er voor geopteerd om een vergelijking, in tijd, te maken van drie parameters: verblijfssituatie, dagbesteding en politiecontacten.

Het beginmoment van de vergelijking is divers. Voor zowel de verblijfssituatie als de dagbesteding werd het moment vlak voor de start van het programma als eerste moment gekozen. Voor het onderdeel over de politiecontacten werd gekeken naar de periode, startend vanaf een jaar voor de opstart van het programma. Deze gegevens werden vergeleken met de gegevens op het moment dat het programma voor deze jongeren werd afgesloten: februari 2008.

4.1. Verblijfssituatie

	Voor YAR: april 2007	Na YAR: februari 2008
1.	Cat. 1	Begeleid zelfstandig wonen (BZW)
2.	Gemeenschapsinstelling De Markt Mol	Thuis
3.	Gemeenschapsinstelling De Hutten Mol	Begeleid zelfstandig wonen (BZW)
4.	OOCO	Thuis
5.	Cat. 1	Kamertraining
6.	Gemeenschapsinstelling De Hutten Mol	Thuis
7.	Thuis	Thuis
8.	Gemeenschapsinstelling De Hutten Mol	Thuis
9.	Thuis (onder huisarrest)	Thuis
10.	Gemeenschapsinstelling Beernem	Thuis
11.	Gemeenschapsinstelling De Markt Mol	Cat. 1 bis
12.	Thuis	Thuis
13.	Thuis	Thuis
14.	Gemeenschapsinstelling De Hutten Mol	Thuis
15.	Thuis	Thuis
16.	Thuis	Thuis
17.	Gemeenschapsinstelling De Markt Mol	Onbekend
18.	Cat. 1	Kamertraining

Tabel 4.1. De verblijfssituatie van de jongeren uit het vervolgprogramma op het moment dat het YAR - programma startte ten aanzien van het moment dat het programma eindigde

Bovenstaande tabel toont een aantal verschuivingen in de verblijfssituatie van de deelnemende jongeren.

Bij aanvang van het YAR - programma verbleven 8 jongeren (45 %) in een gemeenschapsinstelling. Elk van deze jongeren verbleven aan het eind van het programma elders, hetzij thuis (5), op BZW (1), of in een Cat. 1bis-voorziening. Van één jongere zijn de gegevens niet bekend omdat hij omwille van regularisatiemoeilijkheden uit beeld is verdwenen.

Bij de start van het programma woonde 4 (22%) andere jongeren in een open residentiële voorzieningen. In het totaal verbleven 67% (12) van de jongeren bij aanvang van het programma in een residentiële voorziening.

Aan het begin van het programma verbleven 6 jongeren (33 %) in het thuismilieu. Aan het eind van het programma was dit aantal verdubbeld (66 %).

Op het ogenblik dat het programma voor deze jongeren eindigde, verbleven 2 jongeren in BZW en 2 op kamertraining. Op het moment dat het YAR - programma startte, bevond geen enkele jongere zich in die situatie.

4.2. Dagbesteding

	Voor YAR: april 2007	Na YAR: februari 2008
1.	Deeltijds onderwijs / werk	Deeltijds onderwijs / werk
2.	Geen	Deeltijds onderwijs / werk
3.	Geen	Voltijds onderwijs
4.	Geen, chronische spijbelproblematiek	Voltijds onderwijs
5.	Voltijds onderwijs	Leercontract / werk
6.	Geen	Onbekend
7.	Voltijds onderwijs	Leercontract / werk
8.	Geen	Onbekend
9.	Deeltijds onderwijs / geen werk	Deeltijds onderwijs / werk
10.	Geen	Voltijds onderwijs
11.	Geen	Geen
12.	Deeltijds onderwijs / werk	Voltijds onderwijs
13.	Geen, chronische spijbelproblematiek	Deeltijds onderwijs / geen werk
14.	Geen	Voltijds onderwijs
15.	Voltijds onderwijs	Voltijds onderwijs
16.	Deeltijds onderwijs / werk	Leercontract / werk
17.	Voltijds onderwijs	Onbekend
18.	Voltijds onderwijs	Voltijds onderwijs

Tabel 4.2. De dagbesteding van de jongeren uit het vervoloprogramma op het moment dat het YAR - programma startte ten aanzien van het moment dat het programma eindigde

Op het moment dat het programma startte had de helft van de jongeren geen zinvolle dagbesteding. De andere jongeren genoten een vorm van onderwijs:

5 jongeren (28 %) in voltijds onderwijs en 4 jongeren (32 %) in deeltijds onderwijs, waarvan 3 jongeren dit combineerden met een tewerkstelling.

Op het ogenblik dat het programma eindigde, zaten 15 jongeren (83 %) in het reguliere onderwijssysteem. Daarvan volgden 8 jongeren (44 %) voltijds onderwijs, 3 jongeren (16 %) deeltijds onderwijs in combinatie met werk, en eveneens 3 jongeren volgden leercontract. Eén jongere zat in het systeem van deeltijds onderwijs maar combineerde dit niet met een tewerkstelling. Van de overige 3 jongeren had er 1 geen zinvolle dagbesteding en van de jongeren met regularisatieproblemen ontbreken de gegevens.

4.3. Politiecontacten

	Politiecontacten 1 jaar voor YAR	Omschrijving	Politie contacten tijdens YAR (april 2007 – februari 2008)	Omschrijving
1.	Positief	Drugbezit, diefstal (inbraak)	Geen	
2.	Positief	Diefstal met geweld, diefstal, geweld/bedreiging	Geen	
3.	Positief	Ontvluchting CIBJ, fysieke agressie, drugbezit en verkoop	positief	Rijden zonder rijbewijs
4.	Positief	Spijbelen	Geen	
5.	Positief	Weglopen	Geen	
6.	Positief	Diefstal	positief	Diefstal (auto)
7.	Positief	Druggebruik, geweld	Geen	
8.	Positief	Drugbezit, fysieke agressie	Geen	
9.	Positief	Drugbezit, fysieke agressie	Geen	
10.	Positief	Geweld	Geen	
11.	Positief	Diefstal, diefstal met geweld, ontvluchting CIBJ	positief	Omgangsverbod
12.	Positief	Diefstal, geweld	positief	Diefstal (auto)
13.	Positief	Weglopen	Geen	
14.	Positief	Fysieke agressie, diefstal	Geen	
15.	Positief	Diefstal met geweld	Geen	
16.	Positief	Diefstal met geweld	Geen	
17.	Positief	Diefstal, overval, geweld	positief	Diefstal (auto)
18.	Positief	Diefstal, wapenbezit, vandalisme	Geen	

Tabel 4.3. De politiecontacten van de jongeren uit het vervolgprogramma op het moment dat het YAR - programma startte ten aanzien van het moment dat het programma eindigde

Uit bovenstaande tabel komt naar voor dat alle jongeren die aan het vervolgtraject hebben deelgenomen, uiterlijk tot een jaar voor de aanvang van het programma minimaal één, maar in de meeste gevallen, meerdere politiecontacten hebben gehad. De reden van deze contacten was zeer divers: spijbelen, fugue uit een voorziening, vandalisme, geweld, diefstal (met geweld), wapen- en drugbezit, en overvallen.

Op het ogenblik dat het programma werd afgerond, bijna een jaar na de opstart, hebben 13 jongeren (72 %) geen politiecontacten meer gehad. Bovendien zien we dat de frequentie bij de overige jongeren beperkt bleef tot een eenmalig contact en dat de aard en de ernst van de delicten verminderd zijn.

5. Vrijwilligers

Een belangrijk element binnen YAR als community based programma is het werken met vrijwilligers. Voor de jongeren is het van belang dat ze zien dat er mensen zijn die zich onvoorwaardelijk voor hen inzetten en dat er volwassenen zijn die ze kunnen vertrouwen.

Het werken met vrijwilligers heeft ook een maatschappelijk effect. De wederzijdse beeldvorming tussen jongeren en vrijwilligers verandert. De jongere krijgt een ander beeld van de volwassenen en tegelijkertijd krijgen volwassenen een ander beeld van de jongeren.

Het zijn de vrijwilligers die gedurende het programma de directe contacten met de jongeren uitvoeren. De professionele hulpverlening organiseert hiervoor het kader en de continue ondersteuning, het coachen van de vrijwilligers.

Om een programma te realiseren dienen 75 vrijwilligersfuncties ingevuld te worden. Deze functies zijn verdeeld over de drie fases van het programma, voortraject (vijf weken), residentiële trainingsweek en het vervolgtraject van 9 maanden.

In 2007 werden de 75 functies uitgevoerd door 48 vrijwilligers. Een aantal vrijwilligers maakten een combinatie van verschillende functies. Zes vrijwilligers namen deel aan het volledige traject.

Deelname aan het voortraject	4
Deelname aan het voortraject en de residentiële trainingsweek	2
Deelname aan het voortraject en als coach in het vervolgtraject	2
Deelname aan de residentiële trainingsweek	25
Deelname aan de residentiële trainingsweek en als coach in het vervolgtraject	6
Deelname als coach in het vervolgtraject	8
Deelname het voortraject, de residentiële trainingsweek en als coach in het vervolgtraject	6
Totaal aantal vrijwilligers	54
Totaal aantal vrijwilligersfuncties	75

5.1. Opdrachten

Tijdens de drie fases van het programma zijn de opdrachten van de vrijwilligers specifiek. Om zich voor te bereiden op hun opdracht volgen vrijwilligers een opleidingsweekend, voor elke fase wordt een apart trainingsweekend georganiseerd.

Vrijwilligers maken gedurende deze trainingsweekends kennis met de grondprincipes van het programma, waarna zij getraind worden voor hun specifieke opdracht.

YARVlaanderen organiseert de trainingsweekends in samenwerking met medewerkers van Uncommon Results [3] (VS).

A. Voortraject: "Werving en motivering van jongeren tot deelname aan het programma"

Tijdens het vijf weken durend voortraject staat de werving en motivering van jongeren centraal.

Het is de taak van vrijwilligers om jongeren te motiveren voor deelname aan het programma via een vastgelegd stramien. In eerste instantie maken zij de inhoud van het programma duidelijk aan jongeren tijdens oriëntatiemomenten, de klemtoon wordt gelegd op de mogelijkheden die een deelname biedt aan de jongeren.

Kandidaat deelnemers worden verder tijdens een oriëntatiemoment door vrijwilligers ondersteund en begeleid in het formuleren van drie persoonlijke doelen die hij of zij wil realiseren door deel te nemen aan het programma.

Na een oriëntatiemoment en voor de duur van het voortraject worden vrijwilligers gekoppeld aan één of meerdere jongeren die zij begeleiden tot aan de residentiële trainingsweek.

Deze begeleiding is deels van praktische aard, cf. afhaken van een medisch attest, vervoer naar de voorbereidende trainingsdag, etc.

Naast de praktische ondersteuning zijn het de vrijwilligers die jongeren gemotiveerd houden om deel te nemen aan het programma. Gedurende het voortraject worden er huisbezoeken, bezoeken in de instelling waar jongeren verblijven en andere contacten georganiseerd met als doel in te spelen op de twijfels die jongeren uiten rond hun deelname aan het programma.

De vrijwilligers "dragen" bij wijze van spreken de jongeren naar de start van de residentiële

trainingsweek, waar het statuut voor de jongeren omschakelt van "kandidaat deelnemer" naar deelnemer.

Het zijn ook de vrijwilligers uit het voortraject die het vertrek naar de trainingsweek praktisch organiseren en jongeren hierin begeleiden.

Cijfers 2007

Het voortraject, april 2007 tot 28 mei 2007, werd uitgevoerd door 14 vrijwilligers.

Uit een analyse van de beschikbare parameters [4] kan gesteld worden dat de groep van vrijwilligers zeer divers was samengesteld.

De man – vrouw verhouding was respectievelijk 58% (man), 42% (vrouw). In leeftijd situeerde de groep zich tussen 27 en 67 jaar.

Geografie

Provincie Limburg	2
Provincie Antwerpen	10
Provincie Oost – Vlaanderen	1
Provincie Brabant	1
Totaal	14

Opleidingsniveau

Secundair onderwijs	4
Hoger onderwijs van het korte type	4
Hoger onderwijs van het lange type of universitaire onderwijs	4
Onbekend	2
Totaal	14

B. Residentiële trainingsweek

De tweede fase van het programma is een residentiële trainingsweek. In de praktijk gaat het over een periode van negen dagen, tijdens de eerste drie dagen bereiden vrijwilligers en professionals de locatie voor op de komst van de jongeren.

Tijdens deze voorbereidingsdagen krijgen de vrijwilligers een training on the job die verder bouwt op de inhoud van het trainingsweekend waaraan zij deelgenomen hebben enkele weken voor de start van de trainingsweek.

Tijdens de trainingsweek wordt de groep van vrijwilligers opgedeeld in verschillende teams met een specifieke taak, elk team wordt aangestuurd door een professionele teamleider:

- Het logistieke team draagt zorg voor de inrichting van de cursusruimte waar jongeren en trainers dagelijks gedurende 7 à 8 uur actief zijn. Het is het logistiek team dat de regie voert over de praktische organisatie in deze ruimte.
- Het productie team heeft een gelijkaardig functie als het logistiek team. Dit team draagt de regie van de volledige praktische organisatie buiten de trainingsruimte. Dit team staat oa. voor de organisatie van het dagelijkse hindernissenparcours.
- Het situation intervention team (SIT) zorgt er voor dat jongeren hun weg vinden door de dagschema's. Zij ondersteunen jongeren in het doorlopen van het programma. Het SIT zorgt er voor dat het programma in een aangenaam klimaat kan plaats vinden. Wanneer het dreigt mis te lopen met de groepsdynamiek grijpt het SIT in, het zijn ook de vrijwilligers van dit team die in staan voor de nachtwacht.
- Het team van coaches begeleiden jongeren door de trainings sessies, zij zijn voortdurend ter ondersteuning aanwezig voor de jongeren. Wanneer jongeren nood hebben aan een individueel gesprek over hun belevingen staan de coaches klaar. Het zijn ook de coaches die de kamers delen met de jongeren.

Cijfers 2007

In 2007 werd de trainingsweek georganiseerd in Leercentrum De Heerlijckyt [5] in Geetbets van 26 mei tot 3 juni.

Gedurende de week werd beroep gedaan op 39 vrijwilligers. Uit de beschikbare parameters blijkt dat deze groep, vergelijkbaar met de groep vrijwilligers uit het voortraject, zeer divers in samenstelling was.

In leeftijd schommelde de groep tussen 23 jaar en 67 jaar. De verhouding man – vrouw bedroeg 46% (man) en 54% (vrouw).

Geografie

Provincie Limburg	22
Provincie Antwerpen	6
Provincie Oost – Vlaanderen	1
Provincie Brabant	6
Provincie West - Vlaanderen	1
Nederland	3
Totaal	39

Opleidingsniveau

Secundair onderwijs	15
Hoger onderwijs van het korte type	12
Hoger onderwijs van het lange type of universitaire onderwijs	10
Onbekend	2
Totaal	39

C. Vervolgtraject “Coachen van jongeren in het realiseren van hun persoonlijke doelen”

Op de voorlaatste dag van de trainingsweek worden de deelnemende jongeren gekoppeld aan hun individuele coach.

Het is deze vrijwillige coach die de jongere gaat coachen, ondersteunen, gedurende negen maanden, in het bereiken van de drie persoonlijke doelstellingen die de jongere in het voortraject geformuleerd heeft.

Tijdens het vervolgtraject hebben vrijwilligers wekelijks een live contact met hun jongere en één maal via een ander medium (telefonisch, via email).

Wekelijks is er een coaching contact tussen de vrijwilliger en YAR Vlaanderen, hier geldt het principe van “coach the coach”.

Maandelijks komen de coaches samen tijdens een intervisie moment waar ervaringen gedeeld worden en de trajecten van de jongeren besproken worden.

Samen met de jongeren komen de coaches naar een maandelijkse trainingsdag, waar ingegaan wordt op de realisaties en de tegenslagen die jongeren op weg naar hun doelen tegen gekomen zijn. Er wordt verder gebouwd op de vaardigheden die tijdens de residentiële trainingsweek aangeleerd werden.

Cijfers 2007

In 2007 namen 21 coaches deel aan het vervolgtraject.

Deze groep coachte 18 jongeren. Twee coaches fungeerde als back - up coach om in te springen bij het wegvallen van actieve coaches. De back - up coaches zijn niet ingezet gedurende het programma in 2007, zij hebben aan het volledige vervolgtraject, coaches bijeenkomsten en trainingsdagen, deelgenomen.

Eén van de jongeren werd gecoacht door een koppel.

De groep van coaches was zeer divers samengesteld. Deze diversiteit maakte het mogelijk om de matching tussen het jongere profiel en profiel van de vrijwillige coach zeer zorgvuldig te doen.

Er is de laatste dag van de trainingsweek één wissel doorgevoerd in de combinatie jongere – coach. Gedurende de negen maanden van het vervolgtraject is de samenstelling van de duo's niet veranderd.

De man – vrouw verhouding van de groep coaches was 53 % (man) en 47 % (vrouw). De groep van coaches situeerde zich in leeftijd tussen 25 jaar en 67 jaar;

Geografie

Provincie Brabant	1
Provincie Oost - Vlaanderen	1
Antwerpen	7
Limburg	12
Totaal	21

Opleidingsniveau

Secundair onderwijs	10
Hoger onderwijs van het korte type	4
Hoger onderwijs van het lange type of universitaire onderwijs	6
Onbekend	1
Totaal	21

5.2. Werving van vrijwilligers

Om een netwerk van vrijwilligers te realiseren rond het programma heeft YAR Vlaanderen strategisch de keuze gemaakt om rond de organisatie een netwerk van partnerorganisaties samen te brengen.

Initieel zijn bedrijven, lokale besturen en organisaties uit de socio – culturele omgeving uitgenodigd om de filosofie van het programma te spiegelen aan de eigen bedrijfscultuur.

Organisaties en bedrijven die de globale, integrale maatschappelijke visie van het programma inhoudelijke linken aan de eigen bedrijfscultuur zijn toegetreden als partners in het netwerk.

Vanuit dit samenwerkingsverband hebben de partners in eerste instantie twee concrete initiatieven ontwikkeld:

- Iedere partner is via de eigen communicatiekanalen het eigen netwerk gaan informeren over het partnerschap en de inhoud van het programma. Op deze manier is een zeer diverse groep van individuen uit de samenleving bereikt als potentiële kandidaat vrijwilliger.
- Naast deze externe communicatie hebben de partnerorganisaties intern naar de eigen werknemers gecommuniceerd rond het programma en de mogelijkheid om in te stappen als vrijwilliger.

Op deze manier is het netwerk er in geslaagd om een voldoende grote en diverse groep van vrijwilligers te mobiliseren voor het eerste Youth at Risk programma in Vlaanderen.

Lijst van partnerorganisaties

Naam organisatie, bedrijf of lokaal bestuur	Vertegenwoordiging in het netwerk
Stadsbestuur Hasselt	Mevr. Valerie Delre
Stadsbestuur Antwerpen	Dhr. Tom Meeuws
Gemeentebestuur Houthalen - Helchteren	Mevr. Annemie Schepers
Gemeentebestuur Heusden - Zolder	Dhr. Dirk Schops
Stadsbestuur Genk	Mevr. Martine Boonen Dhr. Johan Boucneau
Provinciebestuur Limburg Colruyt	Mevr. Erika Thijs Mevr. Miet Vandersteegen
	Dhr. Tony Verlinden

De Voorzorg Limburg	Mevr. Sarah Stengée Dhr. Tony Coonen
Concentra Media	Dhr. Karel Mertens
MTV Network Benalux	Mevr. Veerle Colin
Vzw Pukkelpop	Dhr. Chokri Mahassine
Arktos Limburg	Dhr. Gert Bortels
Ford Belgium	Dhr. Jos Wathoing
Start People	Dhr. Hubert Vanhoe Mevr. Hilde Haems
Randstad	Mevr. Sabine Lambrichts
Het Rode Kruis Vlaanderen	Mevr. Emelie Carpentier
vzw Stebo	Dhr. Simon Ashworth
RIMO	Dhr. Peter Meeuwissen
Kaleido Consulting	Dhr. Jo Debruyne
Nike	Mevr. Heidi Gilmont
Provinciaal Commando Limburg	Dhr. Raymond Joris Dhr. Danny Nies
Khlim	Mevr. Joke Maes
Quadri	Mevr. Elke Gybels
Villa Basta	Mevr. Elke Steensels Dhr. Wouter Elen
Borealis	Mevr. Anne Degrave
vzw Steunpunt De Groene Zorg	Mevr. Katrien Goris
Outward Bound België	Dhr. Dirk Devilder
De Heerlijckyt van Elsmere	Dhr. Eric Ophalvens

6. Wetenschappelijk onderzoek

Inleiding

Sinds 1 september 2007 is Evy De Caluwé aangesteld als onderzoeker aan de Katholieke Hogeschool Limburg (KHLim), Sociaal-Agogisch Werk (SAW), in het kader van het Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoeksproject (PWO) m.b.t. Youth At Risk. Van 1 september 2007 tot en met 31 december 2007 bedroeg de aanstelling 45% FTE, ofwel 17 uur per week. Sinds 1 januari is dit aanstellingspercentage verhoogd tot 75% FTE, wat overeenstemt met 28.5 uur per week. Dit blijft zo tot eind 2010. Het onderzoek naar Youth At Risk dat wordt uitgevoerd in opdracht van de KHLim, onder projectleiding van dr. Joke Maes (departementshoofd SAW), zal tevens gebruikt worden in een doctoraatsonderzoek, onder promoterschap van prof. dr. Hans Grietens (KUL, Centrum voor Gezins- en Orthopedagogiek).

In wat volgt, wordt een beknopt overzicht geven van de activiteiten die tot nu toe werden verricht, en dit voor zover ze relevant zijn voor het concrete onderzoeksproject.

Activiteiten september – december 2007

Gedurende de periode september – december 2007 is een vooronderzoek verricht m.b.t. Youth At Risk. Dit onderzoek behelsde met name een literatuurstudie naar de risico- en beschermende factoren voor antisociaal gedrag bij jongeren, de “what works” -criteria voor interventies met delinquent jongeren, naar onderzoeksmethoden (voornamelijk effectonderzoek en kwalitatieve onderzoeksmethoden), het programma ‘Youth At Risk, Coaching for Communities’ en evaluaties ervan in het buitenland, methodieken tot bevraging, en achterliggende theoretische kaders als rationeel emotieve therapie, neurolingvistisch programmeren, ervaringsleren en mentoring. Daarnaast is ook gezocht naar meetinstrumenten voor de te meten outcomevariabelen en is de kwaliteit ervan bestudeerd. Tot slot is het onderzoeksdesign verder geconcretiseerd. Deze fase van vooronderzoek is, mijns inziens, noodzakelijk geweest voor het verdere verloop van het onderzoek. Ik had namelijk de tijd nodig

om vertrouwd te geraken met alle verwante literatuur.

Onderzoeksopzet

Na het nodige overleg (onder meer met leden van de kenniskring Youth At Risk, die in het kader van het PWO-project is samengesteld) werd gekomen tot twee grote onderzoeksvragen. Een derde onderzoeksvraag werd toegevoegd in het kader van het doctoraatsonderzoek.

De eerste onderzoeksvraag luidt: “Wat zijn de effecten van Youth At Risk op de deelnemende jongeren?”. Hierbij dient meteen te worden opgemerkt dat we geen effecten in de zuivere zin van het woord zullen kunnen nagaan (vermits we niet werken met een gerandomiseerd proefopzet met een experimentele en een controlegroep). Wel wordt het functioneren van de jongere op een aantal levensgebieden in kaart gebracht voor deelname aan YAR en op het einde van YAR, zodat we kunnen bekijken of hierin een evolutie is waar te nemen. Binnen deze onderzoeksvraag zijn een aantal deelvragen te onderscheiden. Zo willen we nagaan wat ‘het effect’ is van YAR op een aantal relevante levensgebieden (gezin, gezondheid/levensstijl, school, werk, financiën, vrienden en vrije tijd, problemen en hulpverlening, delictgedrag en politiecontacten) [6] en zo ook op het algemeen welbevinden van de jongere, de visie van de jongere op zijn toekomstig functioneren, de zelfwaardering van de jongere en het copinggedrag van de jongere. Om deze concepten in kaart te brengen zal van de jongeren een zelf samengestelde ‘YAR-vragenlijst’ [7] worden afgenomen (om de leefgebieden, het algemeen welbevinden en de visie op het toekomstig functioneren na te gaan), de Competentiebelevingsschaal voor Adolescenten (CBSA; meet zelfwaardering) en de CISS-NL (om copinggedrag na te gaan). Ook worden gegevens, waar mogelijk geobjectiveerd. Zo zullen o.m. rapportcijfers, en informatie over aanwezigheden en schorsingen worden opgevraagd om het schools functioneren te objectiveren, en contacten met het parket en de jeugdrechtbank worden nagegaan om het gerapporteerde delictgedrag te objectiveren.

De tweede onderzoeksvraag is: “Wat vinden de betrokkenen van YAR als programma?”.

6 Op basis hiervan wordt ook nagegaan wat het effect is op het ondersteunend netwerk van de jongere.

7 Gedeeltelijk gebaseerd op de ‘Leefgebiedenvragenlijst’ die in Nederland werd gebruikt in voorgaande YAR-evaluaties.

Het is hierbij de bedoeling om bij verscheidene betrokkenen na te gaan wat hun oordeel is over de verschillende deelaspecten van YAR (of diegene waarbij ze betrokken waren), wat zij positief vinden aan YAR en wat nog voor verbetering vatbaar is (en hoe), wat volgens hen de werkzame factoren zijn, wat volgens hen YAR is (wat YAR tot YAR maakt), hoe ze YAR beleefd hebben en wat ze van YAR als programma vinden voor jonge delinquenten. Deze vragen zullen voorgelegd worden aan de deelnemende jongeren, de vrijwilligers (uit het voortraject, de trainingsweek en het natraject), de team- en projectleider, de deelnemende partnerorganisaties, de ouders of zorgfiguur(/figuren) van de jongeren, consulenten van de sociale dienst van de jeugdrechtbank en jeugdrechters (van de betrokken gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Tongeren en Hasselt). Dit zal gebeuren aan de hand van semi-structureerde interviews (er wordt gewerkt met een topiclijst). De resultaten zullen dus beschrijvend van aard zijn.

De derde onderzoeksvraag luidt: "Wat is de interventietheorie van YAR?". Zoals reeds gezegd, wordt deze onderzoeksvraag toegevoegd in het kader van het doctoraatsonderzoek. Hoewel dit dus op zich los staat van het onderzoek dat in opdracht van de KHLim wordt uitgevoerd, zal dit in de praktijk vermoedelijk overlappen. Deze vraag is immers ook interessant voor het PWO. Aan de hand van literatuurstudie (over "What Works"-criteria, risico- en beschermende factoren, psychologie van de adolescentie, etc.), interviews, participerende observatie en documentenanalyse zal een (mogelijke) interventietheorie geformuleerd worden.

Hierbij wordt de 'Context-Mechanism-Outcome'-benadering van Pawson en Tilley (1997) [8] in het achterhoofd gehouden. Dit is een evaluatiebenadering die zich richt op hoe en waarom bepaalde programma's werken [9]. Er wordt steeds vanuitgegaan dat resultaten (O) het gevolg zijn van de werkzaamheid van bepaalde mechanismen (M) in een bepaalde context (C). In dit model wordt dus aandacht besteed aan de externe validiteit van de resultaten van een interventie, d.i. in welke mate de resultaten generaliseerbaar zijn naar andere personen, in andere omstandigheden, op andere tijdstippen?

Zo wordt het begrijpelijk waarom een interventie verschillende resultaten kan opleveren bij verschillende personen in verschillende contexten.

Verdere planning

Na het voorbereidend literatuuronderzoek - dat de facto nog altijd doorloopt, want je hebt natuurlijk nooit genoeg gelezen - zal de komende weken (februari, maart 2008) een 'voorbereidend praktijkonderzoek' plaatsvinden, in die zin dat van de jongeren, vrijwilligers en partnerorganisaties die deel hebben genomen aan YAR 2007-2008 een semi-structureerd interview zal worden afgenomen. Deze interviews zullen verwerkt en geanalyseerd worden. In april 2008 worden van de nieuwe groep jongeren de voormetingen afgenomen, die vervolgens geanalyseerd worden.

Ook zal ik de opleiding van de coaches mee volgen (april 2008) en de residentiële week (mei 2008). Na de trainingsweek (mei 2008) zullen een aantal vrijwilligers van het voortraject en de residentiële week geïnterviewd worden. In juni 2008 zullen de gegevens verder verwerkt worden. In augustus en september 2008 zullen de eerste onderzoeksbevindingen neergeschreven worden. In het najaar zal ik enkele activiteiten bijwonen en wordt verder tijd gemaakt voor bijkomende literatuurstudie. Ook worden alle onderzoeksbevindingen geïntegreerd tot een eerste formulering van de interventietheorie gekomen. Indien nodig wordt o.b.v. de eerste onderzoeksbevindingen het onderzoeksopzet verfijnd/aangepast. In januari-februari-maart 2009 zullen de betrokken partijen van het YAR-traject 2008-2009 geïnterviewd worden en vindt ook de eindmeting van de jongeren plaats. De resultaten van het eerste volledig onderzochte YAR-traject zullen zo spoedig mogelijk gebundeld worden in een rapport. In april 2009 begint dan een nieuwe cyclus aangezien dan het YAR-traject 2009-2010 van start gaat.

Tot slot dient te worden opgemerkt dat het onderzoeksopzet alsook de verdere planning nog niet definitief is en indien dit nodig blijkt dus nog kan worden aangepast 'on the road'.

Kenniskring onderzoek

Het onderzoek wordt inhoudelijk opgevolgd door een kenniskring met de een vertegenwoordiging uit de academische wereld en de sector Bijzondere Jeugdzorg.

Leden van de kenniskring

Mevr. Joke Maes	Departementshoofd KHLim sociaal agogisch werk
Dhr. Bert Leers	Onderzoeker KHLim
Dhr. Benny Leesen	Docent KHLim, departement SAW
Mevr. Greet van der Wieelen	Docent KHLim, departement SAW
Dhr. Laurent Voets	Docent KHLim, departement SAW
Dhr. Kris Henriouille	Coördinator wetenschappelijk onderzoek KHLim
Dhr. Hans Grietens	Professor KULeuven, Centrum voor Gezins- en Orthopedagogiek
Dhr. Peter Brants	Raadgever Vlaams minister van welzijn
Dhr. Gert Houben	Coördinator Pieter Simenon Lommel
Dhr. Erwin Ramaekers	Stafmedewerker YAR Vlaanderen
Mevr. Evy Decaluwé	Onderzoeker
Dhr. Kris Claes	Projectleider YAR Vlaanderen

7. Organisatie-structuur

7.1. vzw De Overstap

YAR Vlaanderen is via een hostingprincipe ondergebracht bij vzw De Overstap [10]. In de praktijk betekent dit dat YAR als project deel uitmaakt van de gehele werking van vzw De Overstap.

De projectovereenkomst tussen vzw De Overstap en de Vlaamse overheid loopt over de periode 1 november 2006 tot 31 december 2009.

In het kader van deze overeenkomst voorziet vzw De Overstap in volgende faciliteiten voor YAR Vlaanderen:

- Het juridisch werknemerschap.
- Personeelsadministratie.
- Boekhoudkundige ondersteuning.
- Huisvesting en inrichting van de ICT en telefonie.
- Logistieke ondersteuning

7.2. Personeel

YAR Vlaanderen stelt 2 full-time personeelsleden te werk, een projectleider en een stafmedewerker. Voor tijdelijke opdrachten wordt beroep gedaan op een therapeut en een verpleegkundige.

7.3. Stuurgroep

YAR Vlaanderen wordt inhoudelijk ondersteund door een stuurgroep onder voorzitterschap van het Agentschap Jongerenwelzijn.

De stuurgroep komt in een twee maandelijks frequentie samen rond thema's ivm de implementatie van het programma binnen de Bijzondere Jeugdzorg.

Leden van de stuurgroep

Leden	
Peter Casteur, voorzitter	Agentschap Jongerenwelzijn
Eric Berx	Regioverantwoordelijke BJB Limburg
Ingrid Van Eetvelt	Regioverantwoordelijke BJB Antwerpen
Peter Brants	Raadgever kabinet Vlaams minister van welzijn
Erwin Ramaekers	Stafmedewerker YAR Vlaanderen
Koen Clerckx	Directeur vzw de Overstap
Kris Claes	Projectleider YAR Vlaanderen

7.4. Samenwerking Uncommon Results

Het YAR programma werd in oorsprong ontwikkeld in de Verenigde Staten door Uncommon Results. Om het programma in Vlaanderen te ontwikkelen doet YAR Vlaanderen voor delen van het programma beroep op ondersteuning van Uncommon Results.

Uncommon Results levert in de samenwerking hoofdzakelijke concrete ondersteuning in de training van de vrijwilligers en het organiseren van de residentiële trainingsweek, fase twee van het programma.

